

1/9

ที่ นร 0202/๑๑4๙๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม.10300

๑๙

ตุลาคม 2535

เรื่อง รายงานสถานการณ์และดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ 0100/10/639 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2535

ตามที่ได้เสนอรายงานสถานการณ์และดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ
ที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ นั้น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้วเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2535

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชู เครืองาม)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

28 ต.ค. 2535

โทร. 2822706

โทรสาร 2826355

๑

ผอ.กปอ.....
ผอ.ค.อ.ปอ.....
หน.ส.....

๔/๙

ที่ นร 0202/ว(ล)๙๙5๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม.10300

๒๙ ตุลาคม 2535

เรื่อง รายงานสถานการณ์และคำแนะนำแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ

เรียน รัฐ - กษ, คค, วว, มท, ทม, สบม.

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ 0100/10/639 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2535

ด้วยกระทรวงสาธารณสุขได้เสนอรายงานสถานการณ์และคำแนะนำแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้วเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2535

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

๒๙ ต.ค. ๒๕๓๕

โทร. 2822706

โทรสาร 2826355

* สบม. - และขอได้โปรดแจ้งให้ กทม.ทราบด้วย

พ.อ.กป.
พ.อ.กป.
พ.อ.กป.
พ.อ.กป.

วาระที่ ๑๖
เรื่องที่ ๑๗

พ.ร.บ. / ๒๕๐๙
๒๖ / ๑๐ / ๒๕
๑ / ๐๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วันที่ ๑๑ / ๑๑ / ๒๕๓๕
วันที่ ๒๘ ต.ค. ๒๕๓๕
หน้า ๑.๐๐

3/9

ที่ สธ ๐๑๐๐/๑๐/๖๓๙

กระทรวงสาธารณสุข

วังเทเวศร์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๕

เรื่อง รายงานสถานการณ์และดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานสถานการณ์และการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ
จำนวน ๑ ชุด

สืบเนื่องจากปัญหามลพิษทางอากาศรุนแรงที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
ระหว่างวันที่ ๓ - ๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ เป็นผลให้ประชาชนเจ็บป่วย ซึ่งเจ้าหน้าที่กระทรวง
สาธารณสุขได้ให้บริการการรักษาพยาบาลผู้ป่วย และติดตามคุณภาพอากาศที่อำเภอแม่เมาะ
เป็นระยะ ๆ แล้วนั้น

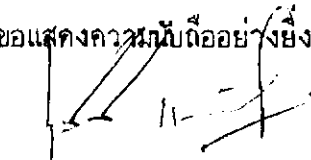
ต่อมาในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๕ ได้มีประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคระบบทางเดิน
หายใจ มีอาการเจ็บหน้าอก แสบจมูก มีน้ำมูก เจ็บคอ และเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแม่เมาะ
จำนวนประมาณ ๓๐๐ คน ซึ่งผลการดำเนินการให้บริการตรวจรักษา และการเฝ้าระวังติดตาม
คุณภาพอากาศด้วยรถตรวจวัดคุณภาพอากาศ ปรากฏตามรายงานสถานการณ์ที่ได้แนบเรียน
มาพร้อมนี้

อนึ่ง กระทรวงสาธารณสุขได้มอบหมายให้รองอธิบดีกรมอนามัย พร้อมกับเจ้าหน้าที่
กองอนามัยสิ่งแวดล้อม เดินทางไปแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำปาง

และประสานงานกับไฟฟ้าฝ่ายผลิตเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2535 รวมทั้งได้สั่งการให้รองปลัด
กระทรวงสาธารณสุข พร้อมด้วยผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยา เดินทาง
ไปติดตามผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหามลพิษในวันที่ 24 ตุลาคม 2535 ด้วยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายบุญพันธ์ แช่วัดนะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี

โทร. 2819930

โทรสาร 2828488

รายงานสถานการณ์และการดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ

อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ของกระทรวงสาธารณสุข

ความเดิม

สืบเนื่องจากการเกิดมลพิษอากาศรุนแรงที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 3 - 5 ตุลาคม 2535 เป็นผลให้มีประชาชนเจ็บป่วย จำนวน 71 คน เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข จึงได้ให้บริการการรักษาพยาบาลผู้ป่วย ซึ่งส่วนใหญ่นำผู้ป่วยด้วยโรคโพรงจมูกอักเสบ คออักเสบ เยื่อปอดอักเสบ และ บางส่วนมีอาการหลอดลมอักเสบ หายใจขัด นอกจากนั้นคณะแพทย์ได้ทำการตรวจสมรรถภาพปอดผู้ป่วยจำนวน 70 ราย โดยให้เป่าเครื่องวัดสมรรถภาพปอด พบค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 370 - 379 ลิตร/นาที แสดงว่าสมรรถภาพปอดต่ำกว่าปกติ (ค่ามาตรฐาน 610 - 660 ลิตร/นาที สำหรับผู้ชาย 470 - 500 ลิตร/นาที สำหรับผู้หญิง)

จากการสอบถามชาวบ้านทราบว่าระหว่างวันที่ 3 - 5 ตุลาคม 2535 ระหว่างช่วงเวลา 6.00 - 9.00 น. ได้กลิ่นก๊าซจุนมากทำให้มีอาการ แสบจมูก แสบคอ แสบตา เวียนศีรษะ ไอ จาม หายใจขัด และแน่นหน้าอก

สำหรับการสำรวจผลกระทบต่อพืช พบว่า พืชมากกว่า 30 ชนิด ได้รับผลกระทบทำให้ใบไม้เหี่ยวเฉาเป็นพื้นที่ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 2 และ 3 ตำบลสบป้าด และหมู่ 1 ตำบลนาสัก ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ห่างจากโรงงานประมาณ 5 - 7 กิโลเมตร จึงได้มอบให้ ผู้เชี่ยวชาญจากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาผลกระทบต่อพืช ต่อไป

อย่างไรก็ตาม จากการตรวจสอบคุณภาพอากาศ โดยรถตรวจอากาศของกระทรวงสาธารณสุข ในวันที่ 7 - 9 ตุลาคม 2535 พบว่า มลพิษอากาศได้ลดต่ำกว่าค่ามาตรฐานแล้ว และผลการตรวจสอบความเป็นกรดของน้ำฝนพบว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ

สำหรับการดำเนินการแก้ไขนั้น เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข นำโดยนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัด ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่เมาะ เจ้าหน้าที่กองอนามัย สิ่งแวดล้อม ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 10 กรมอนามัย และเกษตรจังหวัด โดยมีข้อสรุปว่า

การเกิดมลพิษอากาศรุนแรงที่แม่เมาะระหว่างวันที่ 3 - 5 ตุลาคม 2535 นั้น เกิดจาก ภาวะอากาศเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดร่องความกดอากาศที่แตกต่างกัน และมีผลต่อการแพร่กระจาย ของฝุ่นควันจากแหล่งกำเนิด ทำให้ฝุ่นควันเกิดการสะสมเป็นหย่อม ๆ และเกิดภาวะมลพิษอย่าง รุนแรงในบางพื้นที่ เหตุดังกล่าวที่มักเกิดขึ้นเสมอในช่วงฤดูหนาว จำเป็นต้องมีการป้องกัน แก้ไข โดยเร็ว มีการตรวจวัดด้านอุตุนิยมวิทยา และเฝ้าระวังคุณภาพอากาศอย่างใกล้ชิด และประชุม ปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิต กรมอุตุนิยมวิทยา กรมควบคุมมลพิษ กรมวิชาการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อหามาตรการในการจัดการใน ระยะต่อไป

ทั้งนี้กระทรวงสาธารณสุข ได้ตรวจวัดคุณภาพอากาศอย่างต่อเนื่องโดยตรวจวัดอากาศที่ ตำบลสบป่าด 1 เดือน และทำการตรวจวัดคุณภาพอากาศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยใช้เครื่องเก็บ อากาศแบบปริมาณสูงอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์ปัจจุบัน

ในวันที่ 20 ตุลาคม 2535 โรงพยาบาลแม่เมาะ ได้รับคำร้องเรียนจากประชาชนบ้าน สบป่าด หมู่ที่ 1 ว่า ได้มีประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจ มีอาการเจ็บหน้าอก แสบจมูก มีน้ำมูก เจ็บคอ ประมาณ 300 คน คณะสาธารณสุขอำเภอแม่เมาะ และฝ่ายปกครอง อำเภอแม่เมาะ ได้ออกดำเนินการออกสำรวจและรักษาโรคโดยเร่งด่วน ผลการดำเนินการ พบว่า มีผู้ป่วยเข้าทำการรักษาที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่โรงพยาบาลแม่เมาะ 213 ราย ได้รับการ ตรวจสมรรถภาพปอดจากโรงพยาบาลแม่เมาะ และคนไข้ จำนวน 47 ราย ได้รับยาจาก โรงพยาบาลการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะ 168 ราย แบ่งเป็นเพศชาย 51 คน เพศหญิง 117 คน ผู้ป่วยมีอาการแยกประเภท ดังนี้คือ

7/9

-3-

คออักเสบ	157	ราย	คิดเป็น	93.45%
จมูกอักเสบ	132	ราย	คิดเป็น	78.10%
ตาอักเสบ	77	ราย	คิดเป็น	45.80%
ทอนซิลอักเสบ	32	ราย	คิดเป็น	19.04%
ปอดอักเสบ	4	ราย	คิดเป็น	2.38%

ไซนัสอักเสบ , ห้อยร่วง , กล้ามเนื้ออักเสบ อย่างละ 1 ราย คิดเป็น 0.59%
นอกจากนี้ ยังมีผู้ป่วยที่มีอาการร่วมกันคือ

จมูกและคออักเสบ	65	ราย	คิดเป็น	38.69%
มีตา, จมูก, คออักเสบ	38	ราย	คิดเป็น	22.60%
ตา, จมูก, คอ, ทอนซิลอักเสบ	21	ราย	คิดเป็น	12.50%
คออักเสบ	10	ราย	คิดเป็น	5.90%
ตาและคออักเสบ	7	ราย	คิดเป็น	4.16%
คอและทอนซิลอักเสบ	6	ราย	คิดเป็น	3.56%
จมูกอักเสบ	3	ราย	คิดเป็น	1.78%
ตา, คอ, ทอนซิลอักเสบ	3	ราย	คิดเป็น	1.78%
ตา, คอ, ปอดอักเสบ	3	ราย	คิดเป็น	1.78%
จมูก, คอ, ทอนซิล	3	ราย	คิดเป็น	1.78%
คอและปอดอักเสบ	1	ราย	คิดเป็น	0.59%

นอกจากนี้ ได้ส่งผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแม่เมะ 2 ราย และมีผู้ป่วย
ไม่รู้สึกตัว 1 ราย

สำหรับการเฝ้าระวังติดตามคุณภาพอากาศ โดยตรวจวัดคุณภาพอากาศ ที่อำเภอแม่เมาะ
ปรากฏผลดังนี้

- 16 ตค 2535 พบว่าไนโตรเจนไดออกไซด์ มีค่าสูงสุดของวันเมื่อเวลา 15.00 น. มีค่าเท่ากับ 310 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และมีค่าลดลงหลังจากเวลา 24.00 น. ผุนละอองมีค่าสูงขึ้น ตั้งแต่เวลา 05.00 น. มีค่าเท่ากับ 14 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และลดลงหลังจากเวลา 23.00 น.
- 17 ตค 2535 พบว่าไนโตรเจนไดออกไซด์สูงขึ้น ในช่วงเวลา 13.00 - 24.00 น. มีค่าอยู่ระหว่าง 16.92 - 60.16 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ผุนละอองมีค่าสูงขึ้นตั้งแต่เวลา 16.00 - 20.00 น. มีค่าเท่ากับ 24 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- 19 ตค 2535 พบว่าไนโตรเจนไดออกไซด์มีค่าสูงขึ้น ในช่วงเวลา 14.00 - 24.00 น. มีค่าอยู่ระหว่าง 20.68 - 52.64 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ผุนละอองมีค่าสูงขึ้นตั้งแต่เวลา 17.00 - 18.00 น. มีค่าเท่ากับ 102 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- 20 ตค 2535 พบว่าซัลเฟอร์ไดออกไซด์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 357.6 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งสูงกว่าค่ามาตรฐาน (ค่ามาตรฐาน 200 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) และพบว่าช่วง 09.00 - 14.00 น. ค่าซัลเฟอร์ไดออกไซด์สูงมาก มีค่าอยู่ระหว่าง 612.5 - 2122.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และพบว่าในช่วงเวลา 09.00 - 14.00 น. ค่าไนโตรเจนไดออกไซด์ มีค่าสูงด้วย คืออยู่ระหว่าง 165.6 - 302.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ผุนละอองมีค่าสูงในช่วง 09.00 - 10.00 น.พบค่าผุนละออง 81 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ค่าผุนละอองสูงสุดมีค่า 131 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ช่วง 18.00 - 19.00 น.

โดยสรุปสภาวะอากาศบริเวณอำเภอแม่เมาะ มีปริมาณซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ในโตรเจน ออกไซด์ และฝุ่นสูงกว่าค่ามาตรฐาน โดยเฉพาะในวันที่ 20 ตุลาคม 2535 ซึ่งสอดคล้องกับ ความเจ็บป่วยของประชาชน

การดำเนินงาน

1. ติดตามเผ่าะวังคุณภาพคุณภาพอากาศ โดยตรวจวัดคุณภาพอากาศตลอด 24 ชั่วโมง
2. ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่อำเภอแม่เมาะ พร้อมทั้งเตรียมหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน 2 ชุด ประจำที่โรงพยาบาลลำปาง และโรงพยาบาลแม่เมาะ
3. ในวันที่ 22 ตุลาคม 2535 กระทรวงสาธารณสุข ได้มอบให้รองอธิบดีกรมอนามัย (นายแพทย์วินัย วิริยกิจจา) และนักวิชาการ กองอนามัยสิ่งแวดล้อม เดินทางไป ประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขลำปาง ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อม และ โรงพยาบาลแม่เมาะ ประชุมปรึกษาหารือการดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิต และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ในวันที่ 23 ตุลาคม 2535 รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นพ.พิสิษฐ์ พันธุ์จินดา) และคณะจะ เดินทางไปตรวจสอบสถานการณ์ที่อำเภอแม่เมาะ

กระทรวงสาธารณสุข